



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 200/04-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2005 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Mazáka o sťažnosti Petra Čičváka, bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., K., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 899/02 a takto

## **r o z h o d o l :**

1. Základné právo Petra Čičváka na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 899/02 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 899/02 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Petrovi Čičvákovi n e p r i z n á v a finančné zadost'učinenie.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť Petrovi Čičvákovi trovy právneho zastúpenia 4 666 Sk (slovom štyritisícšesťstošesťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Rudolfa Žiklu, Košice, Tichá 18, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2004 doručená s'ťažnosť Petra Čičváka, bytom K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., K., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 299/02 (pozn.: správne má byť sp. zn. 25 C 899/02). S'ťažovateľ namietal, že priet'ahy v konaní sú spôsobené niekoľkoročnou nečinnosťou súdu v konaní o jeho žalobe, ktorou sa domáha určenia neplatnosti právnych úkonov.

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti okrem iného uviedol:

*„Pred niekoľkými rokmi som podal na Okresnom súde Košice I žalobu, ktorou sa domáham určenia neplatnosti právnych úkonov voči odporcovi pánovi L. Vec je vedená na označenom súde pod sp. zn. 25 C 299/02 (pozn.: správne sp. zn. 25 C 899/02) a v súčasnosti ju pojednáva JUDr. S...“*

*Konštatujem, že aj napriek skutočnosti, že od podania žaloby uplynula doba niekoľkých rokov vec nie je doposiaľ právoplatne skončená.*

*Priet'ahy v konaní vidím v rámci celého súdneho konania o čom svedčí dlhodobosť trvania súdneho konania. Konanie sa odročuje a naťahuje z rôznych príčin. Medzi*

*jednotlivými pojednávaniaми sú dlhodobé časové odstupy. Týmto postupom súdu sa naruša kontinuita dokazovania a riešenie veci sa oddialuje do obľudných rozmerov. Napríklad posledné pojednávanie vo veci bolo dňa 29. 03. 2004 a od uvedenej doby súd nekoná.“*

Z vyžiadaného spisu okresného súdu týkajúceho sa veci sp. zn. 25 C 899/04 ústavný súd zistil, že pod touto spisovou značkou sa vedie konanie, ktoré pôvodne začalo pod sp. zn. 17 C 153/99 podaním sťažovateľa doručeným okresnému súdu 9. februára 1999. Okresný súd v tejto veci rozhodol rozsudkom č. k. 17 C 153/99-58 z 9. júna 1999. Proti rozsudku podal odporca odvolanie, ktoré Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) odmietol uznesením č. k. 16 Co 312/99-71 z 29. decembra 1999. Na základe dovolania odporcu z 20. apríla 2000 Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 73/2000 z 18. júla 2000 zrušil označené uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd zrušil uznesením č. k. 13 Co 341/00-118 zo 17. apríla 2002 označený rozsudok okresného súdu z 9. júna 1999 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Podpredseda okresného súdu prideliť 4. decembra 2002 vec inému senátu a bola jej predelená sp. zn. 25 C 899/02. Okresný súd spojil na pojednávaní 3. decembra 2003 na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. 25 C 899/02 a sp. zn. 17 C 700/02, pričom toto konanie je vedené pod sp. zn. 25 C 899/02. Po viacerých odročeniach nariadených pojednávaní bolo pojednávanie aktuálne nariadené na 27. september 2004. Konanie vo veci nebolo doteraz právoplatne skončené.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal návrh na ďalšie konanie a vydal tento nálež:

*„1/ Právo Petra Čičváka na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice 1 v konaní sp. zn. 25 C 299/02 (pozn.: správne sp. zn. 25 C 899/02) porušené bolo.*

*2. Okresnému súdu Košice 1 prikazuje, aby v konaní sp. zn. 25 C 299/02 (pozn.: sp. zn. 25 C 899/02) konal bez zbytočných prietáhov.*

3. *Pánovi Petrovi Čičvákovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume Sk 40.000.- Sk, ktoré je Okresný súd povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.*

4. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva trovy právneho zastúpenia právnemu zástupcovi sťažovateľa vo výške vyčíslenia.*“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 200/04-16 z 24. septembra 2004 o jej prijatí na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 22. decembra 2004 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, ako aj k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa v sťažnosti súhlasil s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 12. januára 2005 (Spr 2402/04, doručenom ústavnému súdu 17. januára 2004) okrem iného uviedol:

*„K sťažnosti Petra Čičváka, v ktorej namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov v konaní 25 C 899/02, o určenie neplatnosti právnych úkonov, podávam nasledovné vyjadrenie:*

*Sťažovateľ, ktorý v konaní vystupuje na procesnej strane žalobcu, podal žalobu na tunajšom súde 9. 2. 1999.*

*Žaloba bola pôvodne vedená pod sp. zn. 17 C 153/99 a bola pridelená na vybavenie JUDr. K...*

*9. 6. 1999 súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 17 C 153/99-58...*

*Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 13 Co 341/00-118 zo dňa 17. 4. 2002 zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.*

*Dňa 25. 11. 2002 mi sudca JUDr. K. oznámil, že žalovaný mu opakovane volal na domáce telefónne číslo, vulgárne sa vyjadroval a vyhrážal sa mu. Preto sa cítim vo veci zaujatý a žiadam, aby bola vec pridelená inému sudcovi.*

*Opatrením podpredsedu súdu zo dňa 4. 12. 2002 bola vec pridelená na vybavenie do senátu 13 C a bola jej pridelená sp. zn. 25 C 899/02.*

*25. 9. 2003 súd vytýčil termín pojednávania na 3. 12. 2003. Na tomto pojednávaní bol vypočutý žalobca a pojednávanie bolo odročené na deň 2. 2. 2004.*

*Na toto pojednávanie sa žalobca ani jeho právny zástupca nedostavili, žalovaný sa dostavil, a preto bolo pojednávanie odročené na deň 29. 3. 2004. Toto pojednávanie bolo odročené pre neúčast' žalovaného, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil. Ďalšie pojednávanie vo veci bolo určené na deň 7. 6. 2004, toto však bolo odročené na deň 27. 9. 2004 z dôvodu, že vybavujúca sudkyňa sa v dňoch 7. až 9. 6. 2004 zúčastnila školenia o Európskej únii.*

*Dňa 27. 9. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, bol vypočutý opätovne žalovaný a pojednávanie bolo odročené na 1. 10. 2004 za účelom vyhlásenia rozsudku.*

*Dňa 1. 10. 2004 bol vo veci vyhlásený rozsudok, písomne bol vyhotovený až dňa 30. 11. 2004 z dôvodu práceneschopnosti sudkyne, expedovaný bol právnemu zástupcovi žalobcu JUDr. Ž., ktorý ho prevzal 6. 12. 2004, žalovaný rozsudok neprevzal v odbernej lehote, preto mu bude opätovne doručovaný s tým, aby sa vyjadril, či sa v dňoch 6. 12. a 7. 12. 2004 zdržiaval v mieste svojho trvalého bydliska (pre použitie fikcie doručenia).*

*Vzhľadom na uvedený postup Okresného súdu Košice I v predmetnom konaní dospel som k záveru, že súd vo veci plynule a bez priesťahov koná, preto navrhujem sťažnosti nevyhovieť.“*

Okresný súd súčasne oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

## II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, a porušenia práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“ v konaní Okresného súdu Košice I vedenom pod sp. zn. 25 C 899/02.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“. Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania v zásade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu súdu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 25 C 899/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 C 153/99) ide o určovací žalobu (určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke a ďalších právnych úkonov). Žaloby tohto typu tvoria súčasť štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne a skutkovo zložitú. Pri sústredenom postupe okresného súdu ju možno uzavrieť bez zbytočných prietáhov v konaní.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 25 C 899/02, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním zásadne neprispel k celkovej dĺžke konania (okrem neúčasti na pojednávaní nariadenom na 2. február 2004).

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietáhom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu vo veci sp. zn. 25C 899/02 zistil nasledovné skutočnosti:

Sťažovateľ pôvodne podal 19. februára 1999 žalobu okresnému súdu, ktorá bola vedená pod sp. zn. 17 C 153/99. Po troch odročených pojednávaniach okresný súd rozhodol vo veci na štvrtom pojednávaní 9. júna 1999 rozsudkom č. k. 17 C 153/99-58.

Ústavný súd sa v rámci tretieho kritéria zaoberal hodnotením zbytočných prietáhov v konaní v období po vrátení veci okresnému súdu, keď krajský súd zrušil uznesením č. k. 13 Co 341/00-118 zo 17. apríla 2002 označený rozsudok okresného súdu z 9. júna 1999 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Podpredseda okresného súdu prideliť 4. decembra 2002 vec inému senátu a bola jej pridelená sp. zn. 25 C 899/02. Okresný súd spojil na pojednávaní 3. decembra 2003 na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. 25 C 899/02 a sp. zn. 17 C 700/02, pričom toto konanie je vedené pod sp. zn. 25 C 899/02. Na okresnom súde sa ďalej uskutočnilo jedno pojednávanie vo veci 27. septembra 2004, keď po 3. decembri 2003 bolo tri razy odročené pre neúčasť žalobcu i odporcu, ako aj účasť sudkyne na školení (2. februára 2004, 29. marca 2004, 7. júna 2004), pričom 1. októbra 2004 bol vo veci vyhlásený rozsudok.

Ústavný súd vyhodnotil z hľadiska sťažnosti sťažovateľa obdobie po zrušení právoplatného rozsudku okresného súdu (od 15. júla 2002 do 1. októbra 2004) tak, že okresný súd bol nečinný počas roku 2003, keď iba v septembri nariadil pojednávanie na december, pričom vo zvyšnom období v zásade konal plynulo.

Ústavný súd so zreteľom na všetky uvedené skutočnosti konštatoval, že okresný súd v konaní vo veci sp. zn. 25 C 899/02 konal po vrátení veci so zbytočnými priet'ahmi, aj so zreteľom na to, že pôvodná žaloba vo veci bola podaná okresnému súdu v roku 1999. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol, že v označenom konaní okresného súdu bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

### III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 25 C 899/02 konal bez zbytočných priet'ahov, keďže v čase rozhodovania o s'ťažnosti jeho rozhodnutie vo veci samej ešte nebolo právoplatné.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

S'ťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 40 000 Sk, pričom svoju žiadosť odôvodnil tým, že v dôsledku postupu okresného súdu, ktorým došlo k priet'ahom v konaní, sa ocitol v dlhodobej právnej neistote, postráda právnu ochranu a je dlhodobo frustrovaný a znechutený.

Ústavný súd však dospel k záveru, že vzhľadom na konkrétne okolnosti a povahu veci a na záver o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je samotné rozhodnutie o porušení týchto práv sťažovateľa a o uložení povinnosti okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov dostatočné. Z týchto dôvodov rozhodol tak, ako je uvedené pod bodom 3 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľovi vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. Ž. v sume 4 666 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok roku 2003, ktorá bola 13 602 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2004). Úhrada bola priznaná za jeden úkon vo výške 4 534 Sk zaokrúhlene a 136 Sk režijný paušál.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2005